

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

زمان: ۹۰ دقیقه | تاریخ: ۱۴۰۲ | ساعت: ۷:۰۰ دقیقه

شماره نام خانوادگی	نوع مدرسه	نوع مدرسه
شماره نام خانوادگی	نوع مدرسه	نوع مدرسه

نیمسال دوم ۹۶-۹۷
رشته مطالعات زبان ورودی مهر ۹۶

مهر مدرسه

کتاب:	۳۹۶۲/۱۷
برج:	۱۳۹۷/۰۴/۰۲
موضوع:	اصول فقه ۲
کتاب:	دروس فی علم الاصول «الحلقه الثالثة - شهید صدر»
موضوع:	جزء اول: از ابتدای «الاطلاق و اسم الجنس» تا ابتدای «وسائل الاثبات والتعبی» از ابتدای درس ۲۵ تا ابتدای درس ۴۵ (ص ۲۱۸-۱۲۷)

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد پستی: مدرسه: شهرستان: استان:

۱- مطابق با مبنایی که نسبت بین اطلاق و تقیید را تناقض، و مبنایی که نسبت بین آن دو را ملکه و عدم می داند، با فرض محال بودن تقیید حکم به علم، به ترتیب چه ثمره ای مترتب می شود؟ ص ۱۳۳ پ ۶ و ۷

۰/۱۵

- الف. استحاله اطلاق - ضرورت اطلاق
- ب. ضرورت اطلاق - استحاله اطلاق
- ج. استحاله اطلاق - استحاله اطلاق
- د. ضرورت اطلاق - ضرورت اطلاق

۲- در عبارت «الاستیعاب لكل أفراد المفهوم یعنی مجموعه تطبیقاته علی أفرادها، و هذه التطبيقات: تارةً تلحظ عرضیة و لم تلحظ فیه عناية وحدة تلك التطبيقات و اخرى تبادلیة» به کدام أقسام عموم به ترتیب اشاره دارد؟ ص ۱۴۹ پ ۳

۰/۱۵

- الف. مجموعی - استغراقی
- ب. استغراقی - مجموعی
- ج. مجموعی - بدلی
- د. استغراقی - بدلی

۳- از دیدگاه شهید صدر^(ه) اگر شرط در جمله ای یکی از راه های تحقیق موضوع باشد، و یا تنها راه تحقیق موضوع باشد، به ترتیب مفهوم دارد؟ ص ۱۷۲ پ ۳ تا ۶

۰/۱۵

- الف. دارد - دارد.
- ب. ندارد - ندارد.
- ج. دارد - ندارد.
- د. ندارد - دارد.

۴- کدام گزینه از عوامل ذاتی تأثیر گذار بر تحقیق کثرت عددی است که به سبب آن یقین به قضیه متواتره حاصل می شود؟ ص ۱۹۹ و ۲۰۰

۰/۱۵

- الف. درجه وضوح المدرك المدعی للشهود
- ب. تباعد مسالك الشهود و تباین ظروفهم
- ج. نوعیة الشهود من حیث الوثاقه و النباهة
- د. طباع الناس و مشاعر الإنسان العاطفیة

۵- قدر متیقن در مقام تخاطب را در قالب مثال توضیح دهید. نظر صاحب کفایه درباره مانعیت یا عدم مانعیت آن از دلالت کلام بر اطلاق چیست؟ ص ۱۴۱ - ۲ - ۱۶۱

۲

جواب: هرگاه از متکلم کلامی به صورت مطلق صادر شود و خود کلام در تطبیق بر یکی از حصه ها یا بخش ها صریح باشد قدر متیقن در مقام تخاطب نام دارد. (۰/۷۵) مثال: هرگاه یک حصه یا بخش خاص مورد سؤال قرار گیرد اما جواب به صورت مطلق بیان شود مثلاً از مولا درباره اکرام فقیر عادل سؤال شود اما مولا به صورت مطلق بگوید: اکرم الفقیر. (۰/۷۵) (نمره)

نظر صاحب کفایه: مانع از دلالت کلام بر مطلق است زیرا مراد مولا مختص به قدر متیقن یعنی فقیر عادل در مثال است و کلام او وافی به قدر متیقن است و لزومی ندارد آنچه که بیان نکرده را اراده کند. (۰/۵) (نمره)

۶- دو رکنی که مشهور به عنوان ضابطه مفهوم داشتن جمله - مانند شرطیه یا صفیه - مشخص کرده اند، چیست؟ شهید صدر^(ه) نسبت به کدام رکن دیدگاه سلبی دارد؟ چرا؟ ص ۱۶۳ - ۲ - ۱۶۳

۲

۱. استفاده ملازمه علت و معلولی به نحو علیت انحصاری از جمله (۰/۵) (نمره) ۲. معلق بودن مطلق حکم - نه شخص حکم - بر شرط یا وصف (۰/۵) (نمره)

شهید صدر^(ه) نسبت به رکن اول - استفاده ملازمه علت و معلولی به نحو علیت انحصاری از جمله - دیدگاه سلبی دارد (۰/۵) (نمره) زیرا از نظر ایشان برای اثبات مفهوم، دلالت جمله بر ربط به صورت توقف ولو به شکل صدفه و اتفافی باشد، کفایت می کند. (۰/۵) (نمره)

۷- عبارت «آن النهی يستدعی إعدام متعلّقه، و النکرة لاتنعدم مادام هناك فرد واحد» در مقام اثبات عمومیت و شمولیت برای نکره در سیاق نهی با دلالت لفظی است یا دلالت عقلی؟ آیا با دلالت مذکور عمومیت برای نکره در سیاق نهی ثابت می‌شود؟ چرا؟ ص ۱۵۶ پ ۴ و ۵ - ۲ نمره

۲

جواب: دلالت عقلی (۰/۵ نمره) خیر؛ (۰/۵ نمره) زیرا این دلالت عقلی فقط طریقهٔ امتثال نهی را - که بدون ترک جمیع افراد طبیعت محقق نمی‌شود - تعیین می‌کند اما شمولیت به معنای تعدّد حکم و حرمت به تعداد افراد حکم را ثابت نمی‌کند. (۱ نمره)

۸- با توجه به عبارت «انعدت السيرة العقلائية على اشتراط عدم الغبن في المعاملة بنحو يكون هذا الاشتراط مفهوماً ضمناً و هذه السيرة لا تكشف عن دليل شرعي على حكم كلي بل حقت صغرى لحكم شرعي» به سوالات زیر پاسخ دهید. ص ۱۸۶ - ۲ نمره

۲

الف) سیره مذکور در متن را توضیح دهید. (۱ نمره)
جواب: یک نوع سیره وجود دارد که کاشف از دلیل شرعی بر حکم کلی نیست بلکه صغری برای حکم شرعی کلی را محقق می‌کند. مثل اینکه سیره عقلاء بر اشتراط عدم غبن در معامله منقذ شده است به گونه‌ای که این اشتراط به صورت ضمنی قابل فهم است ولو به آن تصریح نشده باشد در این صورت، سیره عقلاء کاشف از دلیل شرعی نیست بلکه صغرای دلیل المؤمنون عند شروطهم را محقق نموده است.

ب) آیا سیره مذکور، مشروط به معاصرت با معصوم (علیه‌السلام) است؟ چرا؟ (۱ نمره)
جواب: خیر زیرا وقتی این گونه سیره وجود داشته باشد صغری برای دلیل شرعی ثابت شده، ایجاد می‌کند و برای تطبیق حکم بر صغرای دلیل، به اطلاق آن دلیل تمسک می‌شود.

۹- با توجه به عبارت «اليقين بالقضية المتواترة يقين موضوعي استقرائي و ان الاعتقاد بها حصيلة تراكم القرائن الاحتمالية الكثيرة في مصب واحد» کیفیت حصول یقین در قضایای متواتره را بر اساس حساب احتمالات توضیح دهید. ص ۱۹۷ - ۲ نمره

۲

جواب: یقین در قضیه متواتر، موضوعی و استقرائی است (۰/۲۵ نمره) که محصول و نتیجه تراکم قرائن احتمالی است که در مصب واحد اجتماع می‌کنند، (۰/۲۵ نمره) اخبار هر مخبری، قرینه احتمالی است (۰/۲۵ نمره) که بطلان آن قرینه نیز محتمل است (۰/۲۵ نمره) زیرا وجود مصلحتی که مخبر را به کذب وادار کند امکان‌پذیر است. (۰/۲۵ نمره) پس اگر خبر تکرار شود قرائن احتمالی، متعدد می‌شوند و احتمال نقیض قضیه متواتره کم می‌شود تا اینکه نزدیک به صفر می‌شود (۰/۲۵ نمره) که به طور خودکار این مقدار بسیار ضعیف، زائل می‌شود. (۰/۲۵ نمره) پس هر میزان که قرینه احتمالی، قوی‌تر باشد حصول یقین حاصل از تجمع قرائن احتمالی سریع‌تر است. (۰/۲۵ نمره)

۱۰- عبارت «يستفاد من كلام المحقق الاصفهاني الاعتراض على اكتشاف الدليل الشرعي من الاجماع بان غاية ما يتطلبه افتراض ان الفقهاء لا يفتون بدون دليل ان يكونوا قد استندوا الى رواية عن المعصوم اعتقدوا ظهورها في اثبات الحكم و حجيتها سنداً و ليس من الضروري ان تكون الرواية في نظرنا ظاهرة في نفس ما استظهره منها او يكون اعتبار سند الرواية عندهم كذلك عندنا» و پاسخ شهید صدر^(ه) به آن را توضیح دهید. ص ۲۰۹ و ۲۱۱ - ۲ نمره

۲

جواب: از کلام محقق اصفهانی برمی‌آید که ایشان بر اکتشاف دلیل شرعی از طریق اجماع، اعتراض کرده که نهایتاً ما می‌توانیم بگوییم فقها بدون دلیلی که مستند به روایت از معصوم (علیه‌السلام) بوده و آن‌ها معتقد به ظهور آن در اثبات حکم (۰/۲۵ نمره) و حجیت سندی آن بوده‌اند، فتوا نمی‌دهند (۰/۲۵ نمره) اما ضرورتاً اینگونه نیست که اگر آن روایت به دست ما می‌رسید همان ظهور مورد برداشت آن‌ها برای ما هم قابل برداشت بود (۰/۲۵ نمره) یا اعتبار سند روایت در نزد ما هم مانند آن‌ها باشد. (۰/۲۵ نمره)

پاسخ شهید صدر: آنچه که توسط اجماع کشف می‌شود یک روایت معمولی نیست تا احتمال عدم تمامیت سند یا دلالت آن مورد اعتراض واقع شود (۰/۵ نمره) بلکه آنچه که با اجماع کشف می‌شود، فضای عمومی اقتناع و ارتکاز مجمعین است. (۰/۵ نمره)